

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Omgevingsvisie Gooise Meren

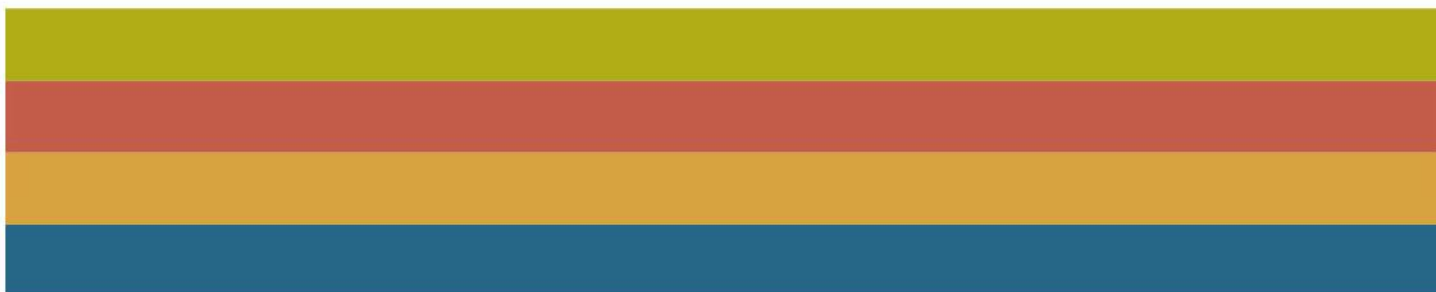
Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

5 juli 2022 / projectnummer: 3665

35 JAAR

onafhankelijk en deskundig advies

1 Advies over het MER in het kort

De gemeente Gooise Meren stelt een omgevingsvisie op. Dat is een integrale visie voor de fysieke leefomgeving voor de periode tot 2040. Met de omgevingsvisie worden strategische keuzes gemaakt voor onder andere woningbouw, verkeer en vervoer, opwekking van duurzame energie, landbouw en recreatie. Voor het besluit over de visie is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeenteraad heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie') gevraagd te adviseren over het MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat blijkt uit het MER?

Uit het MER blijkt dat voorafgaand aan het opstellen van het MER en de ontwerp omgevingsvisie al verschillende stappen zijn gezet. De *Nota Bouwstenen* met daarin de belangrijkste kwaliteiten van de gemeente Gooise Meren, en de *Nota Koers en Keuzes*, hebben geleid tot een strategische koers en ambities op hoofdlijnen voor de hele gemeente.¹ Deze koers en ambities zijn opgenomen in de ontwerp-omgevingsvisie. De belangrijkste onderwerpen van de ambities zijn natuur en landschap, wonen, verkeer, gezondheid en duurzaamheid. Het MER toetst de invloed van de visie op deze onderwerpen.

In het MER zijn geen alternatieven ontwikkeld en beoordeeld ten opzichte van de geoptimaliseerde koers die hierboven genoemd is. Wel is met zogenoemde 'botsproeven' onderzocht in hoeverre de ambities haalbaar en verenigbaar zijn. De beoordeling van de milieueffecten van de omgevingsvisie wordt inzichtelijk gemaakt met een zogenoemd 'Rad van de Leefomgeving'. Dit laat zien dat de visie kansen biedt voor onder andere openbaar vervoer, duurzame mobiliteit, gezondheid, landschap en grondwater. Op veel andere aspecten heeft de omgevingsvisie volgens het Rad van de Leefomgeving geen effecten. Dat geldt ook voor een aantal onderwerpen waar de autonome ontwikkeling een verslechtering laat zien, zoals recreatie en toerisme, overstromingen en hittestress.

Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie constateert dat het MER een belangrijke rol heeft gespeeld bij de totstandkoming van de omgevingsvisie. Het abstractieniveau van het MER is goed en het MER is inhoudsrijk en toegesneden op de gemeente Gooise Meren en de keuzes die zij wil maken. Op verschillende plaatsen komt de wisselwerking tussen het MER en de visie naar voren. Een analyse van de effectbeoordeling en de uitgevoerde botsproeven heeft geleid tot 'leidende keuzes' voor de gemeente. In bijlage 2 van de ontwerp omgevingsvisie² wordt duidelijk beschreven hoe de leidende keuzes worden (of zijn) verwerkt in de omgevingsvisie³, dan wel zullen worden gebruikt bij het opstellen van het omgevingsplan.

Tegen deze achtergrond constateert de Commissie dat in het MER wel nog informatie ontbreekt of onjuist is weergegeven die belangrijk is voor de besluitvorming over de omgevingsvisie en de uitwerking daarvan. Het gaat om de volgende punten:

- Kwantificeer de ruimte die nodig is voor de ambities voor woningbouw, biodiversiteit, openbaar groen, landschap, mobiliteit en recreatie en voer op basis daarvan aanvullende botsproeven uit. Zo wordt duidelijk welke functies gecombineerd kunnen

¹ In de *Nota Bouwstenen* en de *Nota Koers en Keuzes* is de input uit het doorlopen participatie proces verwerkt. Deze documenten vormen de voorlegger van de ontwerp omgevingsvisie (zie pagina 6 van het MER).

² Bijlage 2 bij de ontwerp omgevingsvisie, 'Verwerking aanbevelingen PlanMER' van 21 maart 2022.

³ In de voorliggende omgevingsvisie of de volgende versie daarvan.

of moeten worden om de eigen doelstellingen te halen, welke zaken niet samengaan en waartussen een keuze nodig is.

- In de Passende beoordeling zijn niet alle effecten van recreatie, drijvende zonnevelden en windturbines op de streng beschermde natuur in het Naardermeer, IJmeer en Gooimeer in beeld gebracht, waardoor deze niet kunnen meewegen bij de besluitvorming.
- De Commissie onderschrijft niet de conclusie uit de Passende beoordeling dat er vanwege stikstofemissies als gevolg van woningbouw geen risico's zijn op negatieve gevolgen op habitats en soorten in de omliggende Natura 2000-gebieden. Weeg daarom bij het besluit over de omgevingsvisie mee dat er wel degelijk negatieve gevolgen kunnen zijn en dat de uitvoerbaarheid van het voornemen niet gewaarborgd is.

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over de omgevingsvisie. In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

Figuur 1: Het grondgebied van de gemeente Gooise Meren. (Bron: ontwerp omgevingsvisie)

Aanleiding MER

De omgevingsvisie beschrijft het integrale beleid van de gemeente voor de fysieke leefomgeving voor de middellange tot lange termijn. Omdat de omgevingsvisie mogelijk kaderstellend is voor m.e.r. – (beoordelings)plichtige projecten – zoals stedelijke ontwikkelingen en ‘functiewijzigingen’ – is het nodig om een plan-MER op te stellen. Een plan-MER is ook nodig vanwege mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden, zoals Naardermeer, Markermeer & IJmeer en Eemmeer & Gooimeer Zuidoever. Al deze Natura 2000-gebieden liggen (gedeeltelijk) binnen de gemeentegrenzen.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer, in dit geval het college van burgemeester en

wethouders van Gooise Meren. Het bevoegd gezag –de gemeenteraad van Gooise Meren – besluit over de omgevingsvisie.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3665 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor de op te stellen aanvulling. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door de gemeente Gooise Meren.

In paragraaf 2.4 wordt ook een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1 Omgevingsvisie en rol van m.e.r.

Omgevingsvisie: een nieuw en complex instrument

De omgevingsvisie is een nieuw beleidsinstrument, voortkomend uit de nieuwe Omgevingswet. Een omgevingsvisie is integraal, wat wil zeggen dat deze bestaand en nieuw beleid voor verschillende beleidsvelden voor de gehele fysieke leefomgeving moet integreren. Dit is in de praktijk een complexe opgave, waarbij de landelijke en provinciale omgevingsvisies doorwerken op gemeentelijk niveau. Op elk niveau spelen veel verschillende belangen, grote uitdagingen zoals klimaatverandering en biodiversiteit en zijn er nieuwe opgaven zoals energietransitie en landbouwtransitie. Omdat het opstellen van een integrale omgevingsvisie nieuw en complex is, is de inzet van milieueffectrapportage voor omgevingsvisies ook nog een zoektocht. In dit geval is zowel de omgevingsvisie als het MER goed leesbaar en goed van opzet, en de interactie tussen de beide documenten is ook zeer goed.

Doorlopen stappen en rol van m.e.r.

Hoofdstuk 2 van het MER beschrijft het proces dat is doorlopen bij de totstandkoming van de omgevingsvisie. Hieruit blijkt dat voorafgaand aan het MER al verschillende documenten zijn vastgesteld. Participatie door inwoners en andere belanghebbenden heeft daarin een duidelijke rol gehad. Achtereenvolgens zijn onder andere een 'Nota Bouwstenen', een 'Nota Koers en Keuze' opgesteld. Verder is van belang dat Gooise Meren een fusiegemeente is en dat na de fusie in 2016 al veel beleid is samengevoegd en geactualiseerd.

Een alternatievenonderzoek biedt vrijwel altijd meerwaarde voor de besluitvorming. In dit geval waren de hoofdlijnen van het omgevingsbeleid al bepaald op het moment dat de m.e.r.-procedure startte. Daarom was er nog maar weinig ruimte voor het onderzoeken van strategische alternatieven om de gemeentelijke ambities te kunnen bereiken. Het MER beschrijft dan ook geen alternatieven, maar functioneert vooral als 'spiegel': het beschrijft de gevolgen van de strategische koers van de omgevingsvisie voor de omgeving en onderzoekt door zogenoemde 'botsproeven' in hoeverre ambities haalbaar en verenigbaar zijn. Het MER geeft hiervan op hoofdlijnen, voor het gehele grondgebied van de gemeente, een helder en 'eerlijk' beeld. Hieruit blijkt dat 'niet alles overal kan' en dat ambities elkaar zowel versterken als met elkaar conflicteren. Het MER laat hierdoor weliswaar goed zien dat er keuzes te

maken zijn en ook op welke wijze de te maken keuzes zullen doorwerken⁴, maar er is volgens de Commissie nog wel een verdiepingsslag nodig (zie paragraaf 2.2 ‘kwantificeren van ruimtegebruik’).

2.2 Kwantificeren van ruimtegebruik

In het MER worden vijf thema's (Schijf van Vijf) genoemd, die worden vertaald naar 11 opgaven en worden beoordeeld op bijna 30 criteria. De figuren 11, 12 en 13⁵ (Rad van de Leefomgeving voor respectievelijk de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en het beleid in de ontwerp omgevingsvisie) zijn duidelijk en laten de verschillen zien. Tabel 2 geeft het beoordelingskader weer. Hieruit blijkt dat vrijwel alle criteria kwalitatief worden beoordeeld. Onduidelijk is op welke wijze die kwalitatieve beoordeling heeft plaatsgevonden. Er is weliswaar veel informatie verzameld via verschillende bronnen, maar onduidelijk is hoe die informatie is gewogen.

Daarnaast moet het MER een aantal ambities vertalen naar ruimteclaims en daarmee kwantificeren. Hierbij geldt dat volstaat om een ‘ordegrootte’ te bepalen. Waarschijnlijk zal het bepalen van het exacte aantal hectares niet mogelijk zijn.

Startpunt kan zijn om de aantallen definitief te bouwen en nog in voorbereiding zijnde woningen in beeld te brengen en per project de gewenste woningdichtheden⁶ te bepalen. De woningdichtheden zijn nauw verbonden met de hoogte van de woongebouwen. Op basis daarvan kunnen de ruimteclaims ten behoeve van het totale woningbouwprogramma in beeld worden gebracht. In geval van onzekerheden over de woningaantallen kan gebruik worden gemaakt van bandbreedtes (minimum–maximum) of mogelijke varianten of scenario's. Betrek bij het in beeld brengen van het totale woningbouwprogramma ook de voorzieningen die nodig zijn voor de te realiseren woningen, zoals maatschappelijke voorzieningen (basisscholen, gezondheidszorg en dergelijke), parkeervoorzieningen, groen en ruimte voor recreatie en spelen. Vervolgens kan de ruimte die nodig is voor de ambities op het gebied van biodiversiteit, openbaar groen, landschap, mobiliteit en recreatie worden bepaald en kunnen er aanvullende botsproeven worden uitgevoerd.

Het kwantificeren van de ruimteclaims leidt tot een scherper beeld van de ruimte die nodig is voor de verschillende ambities. Door aanvullende botsproeven uit te voeren wordt duidelijk waar ambities knellen en kunnen scherpere keuzes worden gemaakt, bijvoorbeeld door (verdere) prioritering van de ambities. Wanneer dit wordt uitgesteld, bestaat het risico dat keuzes (onevenredig) ten koste gaan van bestaande waarden en/of ambities.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voordat wordt besloten over de omgevingsvisie, de ambities op het gebied van woningbouw, biodiversiteit, openbaar groen, landschap, mobiliteit en recreatie te kwantificeren door deze te vertalen naar ruimteclaims. Voldoende is om daarbij een ‘ordegrootte’ te bepalen. Op basis daarvan kunnen aanvullende botsproeven worden gedaan en keuzes worden gemaakt over het combineren van functies en/ of het stellen van prioriteiten.

⁴ Dat laatste is vastgelegd in de eerder genoemde bijlage 2 bij de ontwerp omgevingsvisie.

⁵ Pagina 27 e.v. van het MER.

⁶ Met woningdichtheden wordt bedoeld het aantal te bouwen woningen per hectare.

2.3 Natuur

Binnen de grenzen van de gemeente liggen de Natura 2000-gebieden Naardermeer, Markermeer & IJmeer en Eemmeer & Gooimeer Zuidoever. Een nog groter deel van de gemeente valt binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Vanwege mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden is als bijlage B bij het MER een Passende beoordeling opgenomen. De Passende beoordeling heeft in dit geval het karakter van een risicoanalyse waarbij een stoplichtbenadering is toegepast.⁷ In de Passende beoordeling zijn de effecten van een aantal keuzes uit de omgevingsvisie niet in beeld gebracht. Daarnaast zijn de effecten van het woningbouwprogramma te positief beoordeeld.

Effecten keuzes omgevingsvisiekaart niet in beeld

Het spanningsveld tussen natuur en biodiversiteit enerzijds en recreatie en energieopwekking anderzijds is in de Passende beoordeling en het MER niet volledig beschreven. Dat wordt waarschijnlijk veroorzaakt doordat de Passende beoordeling is gebaseerd op de *Nota Koers en Keuzes* die voorafging aan de ontwerp-omgevingsvisie⁸ en de beoordeling van de opgave 'bloeiende biodiversiteit' daar ook op is gebaseerd. De omgevingsvisiekaart is van recentere datum en legt een aantal (aanvullende) keuzes vast waarvan de effecten niet in beeld zijn gebracht in de Passende beoordeling en het MER. Belangrijke aandachtspunten die naar voren komen op de omgevingsvisiekaart zijn:

- Het onderzoeken van mogelijkheden om drijvende zonnepanelen en windturbines waaraan ecologische eilanden kunnen worden gekoppeld te realiseren op binnenmeren (Naardermeer) en randmeren (IJmeer, Gooimeer);
- Het opstellen van een aanpak en behandelplan voor fonteinkruid op regionale schaal, omdat de bevaarbaarheid van het IJmeer en Gooimeer onder druk staat als gevolg van zeer snelle groei van waterplanten.

Het uitvoeren van deze voornemens kan significante effecten hebben op de biodiversiteit in alle eerdergenoemde Natura 2000-gebieden.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voordat wordt besloten over de omgevingsvisie, de gevolgen van de visie voor de beschermde natuurwaarden in de Natura 2000-gebieden Naardermeer, Markermeer & IJmeer en Eemmeer & Gooimeer Zuidoever in beeld te brengen. In het bijzonder moeten de gevolgen van recreatie⁹ en de aanleg van drijvende zonnepanelen en windturbines in het op het water inzichtelijk worden gemaakt.

Stoplichtbeoordeling passend woonaanbod te positief

In de Passende beoordeling staat dat er voor de opgave 'passend woonaanbod' geen risico's zijn op negatieve gevolgen op habitats en soorten in de omliggende Natura 2000-bieden, en dat de stoplichtbeoordeling daarom groen is.¹⁰ Het risico van toename van stikstofdepositie (en dus verzuring) vanwege woningbouw wordt volgens de Passende beoordeling beperkt

⁷ Bij de stoplichtbenadering betekent 'groen' geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden, 'oranje' aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden kan niet worden uitgesloten, maar is naar verwachting mitigeerbaar en 'rood' aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden kan niet worden uitgesloten en mitigatie en/of succesvol doorlopen van een ADC-toets is naar huidig inzicht niet mogelijk (zie pagina 158 van het MER).

⁸ Op pagina 9 van het MER staat dat de passende beoordeling is uitgevoerd als onderdeel van de m.e.r.-beoordeling en dat daaruit blijkt dat het voorgenomen beleid uit de Nota Koers en Keuzes naar verwachting vergunbaar zal zijn indien mitigerende maatregelen worden genomen.

⁹ Ten behoeven van de doorvaart worden waterplanten verwijderd, waardoor de beschermde habitat meren met fonteinkruiden en krabbenscheer kan worden aangetast.

¹⁰ Zie de passende beoordeling in bijlage B bij het MER (pagina 167).

doordat woonlocaties gasloos worden aangelegd, en stikstofemissies door toename van verkeer door verschoning van het wagenpark steeds geringer worden.¹¹

Aangezien stikstofdepositie een belangrijke oorzaak is van de achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland en aangezien de overbelaste stikstofgevoelige natuur zich op zeer korte afstand binnen de gemeente zelf bevindt, is deze risicobeoordeling te kort door de bocht. De gewenste woningbouw kan mogelijk wel degelijk een toename van stikstofdepositie op al overbelaste Natura 2000-gebieden veroorzaken. Dat kan leiden tot aantasting van natuurlijke kenmerken van deze gebieden.

De Commissie onderschrijft niet de conclusie uit de Passende beoordeling dat er vanwege woningbouw geen risico's zijn op negatieve gevolgen op habitats en soorten in de omliggende Natura 2000-gebieden. Zij adviseert om bij het besluit over de omgevingsvisie mee te wegen dat weldegelijk sprake kan zijn van negatieve gevolgen en dat de uitvoerbaarheid van het voornemen niet gewaarborgd is, omdat niet is voldaan aan de Wet natuurbescherming. Dat is een groot risico voor de nadere besluitvorming over de woningbouwprojecten.

Bij de uitwerking van de woningbouwplannen in vervolgbesluiten is het nodig om met de AERIUS-rekentool de stikstofdepositie vanwege woningbouw in de omliggende Natura 2000-gebieden te berekenen. Breng daarbij voor een goed beeld van alle milieueffecten van de woningbouwprojecten ook de effecten in beeld van de bouwfase van de woningen en onderzoek welke maatregelen mogelijk zijn om die effecten te voorkomen of te beperken. Zo kunnen alle mogelijke negatieve effecten en de mogelijke maatregelen meewegen bij het besluit over de woningbouwplannen.

Concept-programma biodiversiteit

De keuze van de gemeente voor natuur en biodiversiteit is breed en ambitieus. In het concept-programma biodiversiteit¹² is deze onderbouwd aan de hand van een reeks van iconsoorten voor Gooise Meren. Deze soorten geven een goede dwarsdoorsnee van de natuurlandschappen en -leefgebieden in de gemeente. De onderbouwing resulteert in een uitgebreide projectenmatrix, waarvan de grotere projecten ook op de omgevingsvisiekaart zijn aangegeven. Uitvoering van deze projecten geeft een impuls aan de biodiversiteit en daarmee tegenwicht aan de extra druk vanuit bijvoorbeeld het bouwprogramma en recreatieprogramma. Om dit tegenwicht daadwerkelijk te bieden beveelt de Commissie aan de maatregelen uit het concept-programma biodiversiteit te borgen in vervolgbesluiten en deze te koppelen aan het monitoringsprogramma (zie paragraaf 2.5).

2.4 Aanbevelingen per thema

In deze paragraaf geeft de Commissie aanbevelingen per thema.

2.4.1 Mobiliteit

Verkeersmodel

In het MER is het aandachtsveld mobiliteit en bereikbaarheid op overzichtelijke en navolgbare wijze onderzocht en beschreven. De bereikbaarheid en doorstroming in de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en bij het beleid uit de visie zijn echter uitsluitend kwalitatief

¹¹ De Commissie gaat ervan uit dat daarmee wordt bedoeld dat steeds meer auto's zullen worden gebruikt die rijden op elektriciteit of waterstof.

¹² 'Programma biodiversiteit, thematisch uitvoeringprogramma', april 2022, CONCEPT.

beschreven. De conclusie in het MER is dat het bestaande wegennet waarschijnlijk voldoende capaciteit heeft om de autonome groei van het autoverkeer tot 2040 op te vangen, maar dit is niet kwantitatief onderbouwd. De Commissie merkt op dat de ruimtelijk-economische ontwikkelingen in en om Gooise Meren weldegelijk voor risico's voor de bereikbaarheid zorgen. Om hier het juiste inzicht in te krijgen, maar ook om effecten van mogelijke maatregelen voor (duurzame) mobiliteit beter te bepalen, beveelt de Commissie aan een gemeentelijk verkeersmodel op te stellen. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van het bestaande regionale verkeersmodel. Een dergelijk verkeersmodel kan ook gebruikt worden bij gerichte monitoring van de toekomstige verkeersontwikkelingen (zie paragraaf 2.5).

Mobiliteitsgedrag

De Mobiliteits- en Parkeervisie¹³ van de gemeente is in de omgevingsvisie verwerkt en op een aantal punten geconcretiseerd, bijvoorbeeld ten aanzien van de mobiliteitstransitie. Het succes daarvan is sterk afhankelijk van het mobiliteitsgedrag van de weggebruikers en van de medewerking van partners in de gemeente, regio en provincie. De Commissie beveelt daarom aan om de ambities op het gebied van mobiliteit op korte termijn om te zetten in concrete maatregelen en deze met het eerdergenoemde verkeersmodel te toetsen op effecten. Doe dit in samenspraak met de betrokken partners om ervoor te zorgen dat de maatregelen ook daadwerkelijk uitgevoerd en breed gedragen worden. Vervolgens is een brede communicatie met bewoners en bezoekers van belang om de beoogde resultaten te bereiken.

Parkeren

In het MER is een kwalitatieve analyse en beoordeling uitgevoerd voor 'parkeren', terwijl de effecten voor dat thema en het ruimtegebruik ervan goed zijn te kwantificeren. Of het doel van 'gastvrij parkeren' zoals beschreven in de omgevingsvisie zal worden bereikt (score +) is vanwege het gebrek aan informatie over de huidige en toekomstige parkeersituatie onzeker. Het MER geeft aan dat het moeilijk is om voldoende parkeerruimte binnen de bebouwde kommen van de kernen te vinden. De Commissie beveelt aan om bij de verdere uitwerking te starten met onderzoek naar het parkeergedrag om de juiste maatregelen voor een sturend parkeerbeleid te treffen.

2.4.2 Watersysteem

Vanwege klimaatverandering is het thema water een belangrijk aandachtspunt bij vrijwel iedere omgevingsvisie. Het MER geeft de niet geringe waterhuishoudkundige problemen en risico's binnen de gemeente duidelijk aan. Daarnaast is er een nauw verband tussen het watersysteem en de in de omgevingsvisie genoemde landschappelijke ambities, zoals het tegengaan van bodemdaling.

De Commissie beveelt aan om waterbeheer integraal onderdeel te laten zijn bij het ontwikkelen van vervolgpunten – zoals omgevingsplannen – voor woningbouw. Betrek daarbij het percentage van oppervlakte dat wordt verhard en het percentage dat wordt gebruikt voor groen. Denk er daarbij aan om hemelwater (tijdelijk) vast te houden, bijvoorbeeld op groene daken, en vertraagd af te voeren naar tuinen of openbare ruimte. Daarbij zou zoveel mogelijk van dit neerslagwater het grondwatersysteem weer moeten voeden. Dat zorgt voor minder verdroging van groen (tuinen) en natuur, zowel op de stuwwal als op de overgang naar het veen- en kleigebied, waar de kwelstroom dan weer aan kracht kan winnen.

In de gemeente ligt veenweidegebied, al dan niet met kleilagen. De gemeente onderkent dat het van groot belang is het veen te behouden en heeft de ambitie bodemdaling te remmen,

¹³ 'Mobiliteits- en Parkeervisie Gooise Meren 2040, Goed en veilig op weg, maart 2021.

stoppen of om te buigen. Niet alleen om de biodiversiteit in het gebied te behouden, maar ook in het kader van klimaatmitigatie: het beperken van emissies van broeikasgassen door het remmen van de afbraak van de veenbodem. Het verhogen van het (grond)waterpeil helpt bij het in stand houden van het veen. Dat leidt tot een spanningsveld met het belang van traditionele landbouwproductie bij een lager waterpeil. De gemeente geeft in de omgevingsvisie aan te streven naar een natuurlijker peilverloop en hoger waterpeil, maar legt geen concrete maatregelen of harde keuzes vast. Het MER geeft aan dat het daardoor niet duidelijk is hoe de gemeente deze negatieve gevolgen van de landbouw op de natuur wil gaan verkleinen.

De commissie beveelt aan om het watersysteem als integrale opgave op te pakken, waarbij wordt gekeken naar waterkwaliteit en –kwantiteit, veenherstel, biodiversiteit en klimaat. De gemeente kan haar doelen voor het watersysteem preciseren door dieper in te gaan op de bodem-, water- en natuurcondities die in bepaalde gebieden bereikt moeten worden (zoals het veenweidegebied). Zo kan zij richting geven en de opgave vervolgens in samenwerking met waterschap, provincie en grondeigenaren oppakken. Neem daarbij de mogelijke lange termijn effecten van klimaatverandering mee.

2.5 Monitoring en evaluatie

Om na vaststelling van de omgevingsvisie inzicht te hebben in de daadwerkelijk optredende milieueffecten daarvan is monitoring en evaluatie van belang. Daaruit moet dan blijken of de ambities en doelen van de gemeente worden gehaald en of de effecten op de leefomgeving en de natuur optreden zoals verwacht. Paragraaf 8.2 van het MER gaat zeer beknopt in op monitoring en geeft vooral een generieke aanzet voor een monitoringsprogramma. Daarmee is nog niet duidelijk hoe de monitoring wordt aangepakt, wie daarvoor verantwoordelijk is, welke aspecten gemonitord zullen worden, welke indicatoren hiervoor worden gebruikt en hoe wordt omgegaan met de resultaten van de monitoring.

Het is van belang om hierbij een beoordelingskader met indicatoren te kiezen dat een goed beeld geeft van de mate waarin ambities in onderlinge samenhang gerealiseerd worden. Daarbij kan onder andere geput worden uit het beoordelingskader uit het MER. De 'Schijf van Vijf' zal ieder geval een plek moeten krijgen en ook het (gekwantificeerde) ruimtegebruik als bedoeld in paragraaf 2.2. Gebruik bij het opzetten van een monitorings- en evaluatieprogramma de bij andere organisaties (zoals de provincie of regionale samenwerkingsverbanden) aanwezige informatie en gebruik deze informatie samen met de informatie uit de 'foto van de leefomgeving' om de nulsituatie te bepalen. Denk verder aan:

- meten van veranderingen in de 'foto van de leefomgeving' (vooral te beschermen basiskwaliteiten en (omgevings)waarden);
- vinger aan de pols houden bij knelpunten;
- effecten van specifieke maatregelen;
- meten van het doelbereik en (veranderingen in) synergie en strijdigheden

Ten aanzien van bijvoorbeeld het thema mobiliteit bevat de foto van de leefomgeving onvoldoende informatie om te kunnen monitoren wat de effecten zijn. Ook om die reden is het van belang een verkeersmodel op te stellen (zie paragraaf 2.3 thema mobiliteit).

Voor biodiversiteit biedt het concept-programma biodiversiteit handvatten voor monitoring. Gemonitord kan worden of sprake is van een toe- of afname van de daarin genoemde iconsoorten, als indicator voor de opgave 'bloeiende biodiversiteit'.

Dit alles kan zorgen voor een goede aansluiting tussen het MER en de omgevingsvisie, ook voor toekomstige herzieningen en uitwerkingen daarvan. Monitoring en evaluatie bieden bestuurders een basis om in de loop van de tijd, indien nodig, maatregelen aan te passen of aan te vullen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ruwan Aluvihare BA. MDip LA

mr. Lotte Geense (secretaris)

drs. Allard van Leerdam

ing. Ben Peters

drs. Marieke van Rhijn (voorzitter)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Omgevingsvisie.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure kan het bijvoorbeeld gaan om de activiteiten stedelijke ontwikkeling (D11.2) en functiewijziging (D11.3). Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Gemeente Gooise Meren.

Initiatiefnemer besluit

College van burgemeester en wethouders Gooise Meren.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3665](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

